

**ARKUSZ MONITOROWANIA
REALIZACJI PODSTAWY PROGRAMOWEJ
w r. sz. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015**

Klasa „a”

Przedmiot: historia i społeczeństwo

Liczba godzin przewidziana na realizację w ramowym planie nauczania w cyklu trzyletnim:
130

rok szk.	kl.	Nauczyciel uczący	Liczba godzin planowanych	Liczba godzin zrealizowanych	Uwagi – wypełnić w przypadku nie zrealizowania planowanych godzin	Podpis nauczyciela
12/13	4					
13/14	5					
14/15	6					
Razem						

**INFORMACJA O ZREALIZOWANYCH TREŚCIACH PROGRAMOWYCH W BRZMIENIU
OKREŚLONYM W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ**

Należy zaznaczyć **X** treści zrealizowane w danym roku szkolnym. Następnie arkusz należy podpisać w tabeli i dostarczyć do sekretariatu w terminie 7 dni po zakończeniu roku szkolnego.

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe	2012/13	2013/14	2014/15
1. Refleksja nad sobą i otoczeniem społecznym. Uczeń:			
1) wyjaśnia, w czym wyraża się odmienność i niepowtarzalność każdego człowieka;			
2) podaje przykłady różnorodnych potrzeb człowieka oraz sposoby ich zaspakajania;			
3) wyjaśnia znaczenie rodziny w życiu oraz wskazuje przykłady praw i obowiązków przysługujących poszczególnym członkom rodziny;			
4) wyraża opinię na temat kultywowania tradycji i gromadzenia pamiątek rodzinnych;			
5) charakteryzuje społeczność szkolną z uwzględnieniem swoich praw i obowiązków;			

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe	2012/13	2013/14	2014/15
6) formułuje i uzasadnia własną opinię o działalności samorządu uczniowskiego;			
7) tłumaczy, odwołując się do przykładów, na czym polega postępowanie sprawiedliwe;			
8) wyjaśnia, w czym przejawia się uprzejmość i tolerancja;			
9) podaje przykłady konfliktów między ludźmi i proponuje sposoby ich rozwiązywania.			
2. Mała ojczyzna. Uczeń:			
1) opisuje swoją „małą Ojczyznę”, uwzględniając tradycję historyczno-kulturową i problemy społeczno-gospodarcze;			
2) zbiera informacje o rozmaitych formach upamiętniania postaci i wydarzeń z przeszłości „małej Ojczyzny” i tworzy portfolio;			
3) wskazuje na planie miejscowości, siedzibę władz lokalnych, i na przykładach omawia zakres działań oraz sposoby powoływania władz.			
3. Ojczyzna. Uczeń:			
1) wymienia i tłumaczy znaczenie najważniejszych świąt narodowych, symboli państwowych i miejsc ważnych dla pamięci narodowej;			
2) wskazuje na mapie i opisuje główne regiony Polski;			
3) wymienia mniejszości narodowe i etniczne żyjące w Polsce i opisuje ich kulturę i tradycje oraz wymienia miejsca największych skupisk Polaków na świecie, charakteryzuje ich życie na emigracji.			
4. Państwo. Uczeń:			
1) wyszukuje i wyjaśnia zapisane w Konstytucji RP prawa i obowiązki obywatela;			
2) wyjaśnia, w czym wyraża się demokratyczny charakter państwa polskiego, używając pojęć: wolne wybory, wolność słowa, wolne media, konstytucja;			
3) wymienia organy władzy w Rzeczypospolitej: prezydent, rząd, parlament, sądy i omawia najważniejszą funkcję każdego z tych organów w systemie politycznym.			
5. Społeczeństwo. Uczeń:			
1) wyjaśnia znaczenie pracy w życiu człowieka i dostrzega jej społeczny podział;			
2) opisuje różne grupy społeczne, wskazując ich role w społeczeństwie;			
3) podaje przykłady ważnych problemów społecznych w Polsce i formułuje własną opinię o podejmowanych sposobach ich			

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe	2012/13	2013/14	2014/15
rozwiązania.			
6. Wspólnota europejska. Uczeń			
1) opowiada o uczestnictwie Polski we wspólnocie europejskiej, używając pojęć: Unia Europejska, europejska solidarność, stosunki międzynarodowe, oraz rozpoznaje symbole unijne (flagę, hymn Unii – Odę do radości).			
7. Problemy ludzkości. Uczeń:			
1) przedstawia swoje upodobania i uczucia. wyjaśnia, co oznacza powiedzenie: „świat stał się mniejszy”, i wskazuje przyczyny tego zjawiska;			
2) opisuje i ocenia na przykładach wpływ techniki na środowisko naturalne i życie człowieka;			
3) wymienia korzyści i niebezpieczeństwa korzystania z mediów elektronicznych;			
4) opowiada o przejawach nędzy na świecie oraz formułuje własną opinię o działaniach pomocowych podejmowanych przez państwa lub organizacje pozarządowe;			
5) wyjaśnia na przykładach przyczyny i następstwa konfliktów zbrojnych na świecie.			
8. Historia jako dzieje. Uczeń:			
1) odróżnia historię rozumianą jako dzieje, przeszłość, od historii rozumianej jako opis dziejów przeszłości;			
2) wyjaśnia, na czym polega praca historyka;			
3) podaje przykłady różnych źródeł historycznych i wyjaśnia, dlaczego należy je chronić.			
9. Fundamenty Europy. Uczeń:			
1) wyjaśnia znaczenie wynalazku pisma dla wspólnoty ludzkiej;			
2) opisuje życie w Atenach peryklejskich, używając pojęć: teatr, filozofia, bogowie olimpijscy (Zeus, Atena, Apollo), mity (Herkules, Odyseusz), olimpiada;			
3) charakteryzuje osiągnięcia Rzymu, używając pojęć i terminów: prawo rzymskie, drogi, wodociągi;			
4) opisuje narodziny chrześcijaństwa i jego rozpowszechnianie w czasach starożytnych.			
10. Państwo polskie za Piastów. Uczeń:			
1) opowiada legendy o Piaście i Popielu oraz Lechu, Czechu i Rusie, a także rozpoznaje cechy charakterystyczne legendy;			

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe	2012/13	2013/14	2014/15
2) wskazuje na mapie Gniezno i państwo Mieszka I;			
3) opisuje panowanie Mieszka I, umiejscawiając je w czasie i używając pojęć: plemię, gród, družyna, książę;			
4) opowiada historię zjazdu gnieźnieńskiego, uwzględniając postacie św. Wojciecha, Bolesława Chrobrego i Ottona III;			
5) wskazuje na mapie Kraków i państwo Kazimierza Wielkiego, umiejscawiając je w czasie;			
6) opowiada o panowaniu Kazimierza Wielkiego z uwzględnieniem powstania Akademii Krakowskiej i uczty u Wierzyńka.			
11. Mnisi. Uczeń:			
1) opisuje klasztor średniowieczny i tryb życia mnichów, używając pojęć: zakon, reguła, ubóstwo;			
2) charakteryzuje postać Franciszka z Asyżu.			
12. Rycerze. Uczeń:			
1) charakteryzuje zamek średniowieczny i jego mieszkańców;			
2) opisuje charakterystyczne cechy wzoru osobowego średniowiecznego rycerza.			
13. Mieszczanie. Uczeń:			
1) opisuje miasto średniowieczne, używając pojęć: kupiec, rzemieślnik, cech, burmistrz, samorząd miejski, rynek, mury miejskie;			
2) porównuje warunki życia w mieście średniowiecznym i współczesnym.			
14. Chłopi. Uczeń:			
1) opisuje warunki życia na wsi średniowiecznej;			
2) porównuje życie chłopca z życiem rycerza i mieszczanina.			
15. Odkrycie Nowego Świata. Uczeń:			
1) umieszcza Krzysztofa Kolumba i jego pierwszą odkrywczą wyprawę w czasie i w przestrzeni;			
2) opisuje odkrycie Kolumba, używając pojęć: karawela, Nowy Świat, Indianie, broń palna;			
3) wymienia następstwa wypraw odkrywczych dla Europy i dla Ameryki.			

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe	2012/13	2013/14	2014/15
16. Mikołaj Kopernik i jego odkrycie. Uczeń:			
1) opowiada o życiu Kopernika, używając pojęć: uczony, astronom, odkrycie naukowe;			
2) opisuje i umieszcza w czasie odkrycie Kopernika, wyjaśniając, co znaczy powiedzenie: „Wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię”.			
17. Jadwiga i Jagiello. Uczeń:			
1) wskazuje na mapie Wielkie Księstwo Litewskie;			
2) wyjaśnia przyczyny unii polsko-litewskiej;			
3) charakteryzuje osobę Jadwigi;			
4) opowiada o przyczynach i skutkach bitwy pod Grunwaldem.			
18. Dwór Jagiellonów. Uczeń:			
1) opisuje życie dworskie na Wawelu w okresie panowania Zygmuntów, używając pojęć: dwór, paziowie, komnata, arras.			
19. Polski szlachcic. Uczeń:			
1) charakteryzuje obowiązki szlachcica wobec państwa, używając pojęć: sejm, sejmik, pospolite ruszenie;			
2) opisuje działalność gospodarczą polskiej szlachty, używając pojęć: folwark, pańszczyzna, kmiecie, spichlerz, spław rzeczny – Wisłą do Gdańska.			
20. Rzeczpospolita Obojga Narodów. Uczeń:			
1) wyjaśnia, na czym polegała unia lubelska i wskazuje na mapie Rzeczypospolitą Obojga Narodów;			
2) opisuje, w jaki sposób dokonywano wyboru króla, używając pojęć: elekcja, pole elekcyjne, koronacja.			
21. Rzeczpospolita w XVII wieku. Uczeń:			
1) sytuuje w czasie i omawia wydarzenia potopu szwedzkiego z uwzględnieniem obrony Częstochowy i postaci Stefana Czarnieckiego;			
2) sytuuje w czasie i opisuje wyprawę wiedeńską Sobieskiego, używając pojęć: oblężenie, odsiecz, sułtan, husaria.			
22. Upadek Pierwszej Rzeczypospolitej. Uczeń:			
1) podaje przykłady naprawy państwa polskiego za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego z uwzględnieniem Konstytucji 3 maja;			

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe	2012/13	2013/14	2014/15
2) omawia i sytuje w czasie wydarzenia powstania kościuszkowskiego, używając pojęć: naczelnik powstania, przysięga Kościuszki, kosynierzy;			
3) wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do upadku państwa polskiego, podaje datę III rozbioru.			
23. Formy walki o niepodległość. Uczeń:			
1) umiejscawia w czasie powstanie listopadowe i powstanie styczniowe;			
2) wymienia cele walki powstańców oraz przykłady represji zastosowanych wobec społeczeństwa po przegranych powstaniach;			
3) omawia na wybranym przykładzie walkę o język polski w nauczaniu;			
4) zbiera z różnych źródeł informacje o zasługach dla rozwoju kultury polskiej: Jana Matejki, Stanisława Moniuszki, Henryka Sienkiewicza i Stanisława Wyspiańskiego, tworzy portfolio.			
24. Życie na emigracji. Uczeń:			
1) wskazuje na mapie państwa, które przyjęły najwięcej emigrantów z ziem polskich;			
2) rozróżnia emigrację polityczną i zarobkową;			
3) zbiera z różnych źródeł informacje o zasługach dla kultury polskiej: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Marii Curie-Skłodowskiej, Heleny Modrzejewskiej, tworzy portfolio.			
25. Miasto przemysłowe. Uczeń:			
1) opowiada o rozwoju uprzemysłowienia w XIX w., używając pojęć: maszyna parowa, kolej żelazna, statek parowy, silnik elektryczny, telegraf, fabryka;			
2) wskazuje na mapie najbardziej uprzemysłowione miasta na ziemiach polskich;			
3) rozróżnia rzemieślnicze i fabryczne (maszynowe) formy produkcji;			
4) opisuje warunki pracy w dziewiętnastowiecznej fabryce.			
26. Odrodzenie państwa polskiego. Uczeń:			
1) wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienia jej sąsiadów;			
2) wymienia czynniki decydujące o odzyskaniu niepodległości przez Polskę;			
3) zbiera informacje o zasługach dla państwa polskiego Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego, tworzy notatkę.			

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe	2012/13	2013/14	2014/15
27. Polska w II wojnie światowej. Uczeń:			
1) wskazuje na mapie kraje, które dokonały agresji na Polskę;			
2) podaje charakterystyczne cechy polityki Stalina i Hitlera wobec własnych społeczeństw i państw podbitych;			
3) charakteryzuje życie ludności na okupowanych terytoriach Polski z uwzględnieniem losów ludności żydowskiej;			
4) omawia formy oporu społeczeństwa wobec okupantów;			
5) opisuje postawę ludności cywilnej i żołnierzy powstańczej Warszawy.			
28. Polska Rzeczpospolita Ludowa. Uczeń:			
1) wskazuje na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienia jej sąsiadów;			
2) opowiada o PRL-u, używając pojęć: odbudowa zniszczeń wojennych, awans społeczny i likwidacja analfabetyzmu, planowanie centralne, zależność od ZSRR, dyktatura partii komunistycznej, cenzura, opozycja demokratyczna.			
29. Solidarność i powstanie III Rzeczypospolitej. Uczeń:			
1) wskazuje na mapie III Rzeczypospolitą i jej sąsiadów;			
2) opisuje powstanie i działania Solidarności, używając określeń: strajk, walka bez przemocy, stan wojenny, okrągły stół;			
3) wyjaśnia, jakie najważniejsze zmiany zaszły w Polsce w 1989 r.			

**INFORMACJA DOTYCZĄCA ZALECANYCH WARUNKÓW I SPOSOBÓW REALIZACJI
PODSTAWY PROGRAMOWEJ**

1. Które z zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej wdrożył/a Pan/i w roku szkolnym 2012/13? Proszę wymienić.

---

2. Jakich zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej nie udało się Pani/Panu wdrożyć w roku szkolnym 2012/13?

---

3. Proszę wymienić pomoce dydaktyczne, których brak uniemożliwia Pani/Panu pełną realizację podstawy programowej.

-
1. Które z zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej wdrożył/a Pan/i w roku szkolnym 2013/14? Proszę wymienić.

---

2. Jakich zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej nie udało się Pani/Panu wdrożyć w roku szkolnym 2013/14?

---

3. Proszę wymienić pomoce dydaktyczne, których brak uniemożliwia Pani/Panu pełną realizację podstawy programowej.

-
1. Które z zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej wdrożył/a Pan/i w roku szkolnym 2014/15? Proszę wymienić.

---

2. Jakich zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej nie udało się Pani/Panu wdrożyć w roku szkolnym 2014/15?

---

3. Proszę wymienić pomoce dydaktyczne, których brak uniemożliwia Pani/Panu pełną realizację podstawy programowej.
